

Notitie Voorfinanciering Rijkssubsidie Monumenten.

Inleiding

Door de provincie Utrecht is, op grond van het Besluit Monumentenzorg en Archeologie provincie Utrecht 1996, artikel 3, sinds jaren bij wijze van voorschot een lening verstrekt aan eigenaren van Rijksmonumenten. Deze leningen zijn verstrekt in die gevallen dat eigenaren van Rijksmonumenten subsidie (op grond van het Besluit rijkssubsidiëring restauratie monumenten (Brrm) 1997) bij de Rijksdienst voor de Monumentenzorg (RDMZ) hadden aangevraagd en (in de meeste gevallen) een subsidiebeschikking hadden ontvangen. In de systematiek van de Brrm wordt het totale subsidiebedrag gefaseerd, aan de hand van een meerjarenprogramma, aan de eigenaar uitbetaald. Bij grote restauraties komt het voor dat het totale subsidiebedrag van het rijk over 10 jaar uitgespreid betaald werd. Door de voorfinanciering van de provincie Utrecht kon direct worden gestart met de restauraties en werd verder verval van de rijksmonumenten in de provincie Utrecht voorkomen.

De lening werd verstrekt in de wetenschap dat op enig moment door het rijk subsidie zou worden verleend en het geleende geld weer door de eigenaar zou worden terugbetaald aan de provincie Utrecht. De leningen werden verstrekt aan 'niet fiscaal-relevante' eigenaren, met name stichtingen en kerkbesturen, aangezien zij geen aanspraak kunnen maken op andere financieringsmogelijkheden zoals een Restauratiefonds-hypotheek van het Nationaal Restauratie Fonds (NRF).

Afschaffing Brrm-regeling:

Op 1 februari 2006 is de Brrm-regeling ingetrokken en vervangen door het Besluit rijkssubsidiëring instandhouding monumenten (Brim). De (rijks) *restauratiesubsidie* wordt vervangen door een *instandhouding/onderhoudssubsidie*.

Stand van zaken:

Op dit moment zijn voor de voorfinancieringsperiode tot en met 2005 terugvorderingsbrieven uitgegaan. Ook voor 2006 zijn inmiddels de meeste brieven verstuurd.

Met betrekking tot de toekomstige terugvordering is er een schema opgesteld waarin per jaar wordt aangegeven wanneer, wie en voor welk bedrag er in de komende jaren teruggevorderd kan worden. Ieder jaar moet gemiddeld aan 10 tot 15 monumenten een brief worden toegestuurd waarin over dat betreffende jaar rijkssubsidie kan worden teruggevorderd voor de aflossing van de voorfinanciering. Begin 2012 (tot dit jaar loopt de gefaseerde uitbetaling van de Brrm) zullen de meeste restauraties hun voorfinanciering volledig hebben afgelost, uitgezonderd een aantal bijzondere gevallen. Het provinciaal 'revolving fund' zal dan weer 10 miljoen euro groot moeten zijn.

Probleemstelling:

Op dit moment zijn er nog 28 lopende voorfinancieringen. Deze lopende voorfinancieringen zijn onder te verdelen in twee categorieën:

A Reguliere zaken

Het betreft 24 restauraties met een totaal voorgefinancierd bedrag van € 6,6 miljoen. Op dit moment is er tot en met 2005 teruggevorderd. Dit betreft een bedrag van € 2.8 miljoen. Voor de betaaljaren 2006 tot en met 2011 staat nog een bedrag van € 3.8 miljoen aan terug te vorderen gelden open. Uit de correspondentie en overleg met de eigenaren wordt duidelijk dat deze niet de *gehele* voorfinanciering kunnen of willen terugbetalen. Dit gaat om de volgende situaties:

1. Dertien eigenaren zijn van mening dat ze de voorfinanciering van de provincie niet terug hoeven te betalen. Door de provincie Utrecht is op basis van de vastgestelde subsidiabele kosten voorfinanciering verstrekt. Doordat het rijk enerzijds, lopende de Brrm-regeling, het subsidiepercentage teruggebracht heeft van 80 % naar 70 % en anderzijds de Brrm in 2012 afloopt, zal een aantal eigenaren niet het totale bedrag aan subsidie ontvangen dat zij *verwacht* hadden te ontvangen. In deze gevallen is het door de provincie voorgefinancierde bedrag dus hoger dan zij aan subsidie ontvangen zullen of reeds ontvangen hebben. Er ontstaan betalingsproblemen daar waar de restauratie reeds is uitgevoerd en de rekeningen derhalve betaald. De eigenaren hebben dus het gehele voorgefinancierde bedrag uitgegeven aan de restauratie.

2. De overige elf eigenaren willen of kunnen om diverse andere redenen de voorfinanciering niet terugbetalen. Redenen:
 - De provincie verdeelt de rijkssubsidiegelden voor de kleine monumentengemeente, middels het Provinciaal Restauratie Uitvoeringsprogramma, het PRUP. De grote monumentengemeenten verdelen zelf de rijkssubsidiegelden. De provincie kan hier geen invloed op uitoefenen. Binnen deze laatste categorie zijn er voorfinancieringen verstrekt, op basis van een door de gemeente vastgestelde verdeling. Vervolgens heeft de gemeente wijzigingen aangebracht in de verdeling, waardoor er geen dekking door rijkssubsidie gelden voor de voorgefinancierde restauratie meer was.
 - De voorfinanciering is gebruikt voor acute restauratieproblemen aan het gebouw (en dus niet voor de oorspronkelijke aangevraagde restauratie).
 - De restauratie is niet (geheel) uitgevoerd, waardoor niet het gehele bedrag aan rijkssubsidie is toegekend.
 - Voorfinanciering is verstrekt op basis van een te verwachten schenking (en dus niet een rijkssubsidie), de schenking is uitgekeerd, maar aan andere zaken besteed.

Voorstel:

De afgelopen jaren is steeds de totale voorfinanciering (aangaande het betreffende Brrm-subsidie betaaljaar) teruggevorderd. Voorgesteld wordt deze systematiek tot 2012 voort te zetten en volledig terug te blijven vorderen. Het Brrm is tot 2012 van kracht: in 2011 worden de laatste Brrm-gelden door het rijk uitbetaald. Op dat moment is pas definitief duidelijk hoe de financiële situatie bij de eigenaren is. Mogelijk zal het rijk in de tussentijd nog extra subsidiegelden beschikbaar stellen. Eigenaren kunnen zelf nog inspanningen verrichten om ontbrekende subsidiegelden van het rijk te verkrijgen. Pas op dat moment kan dan ook bepaald worden of en in welke mate er nog openstaande voorfinancieringen zijn en of er een reden is deze kwijt te schelden, bijvoorbeeld als er sprake is van een mogelijk faillissement bij de eigenaren. Deze op dat moment nog openstaande voorfinancieringen worden geschat op maximaal € 627.000.

De hantering van deze systematiek is noodzakelijk om aan het gelijkheidsbeginsel te voldoen en te voorkomen dat andere eigenaren van monumenten een verzoek tot kwijtschelding van openstaande voorfinanciering zullen indienen.

B Bijzondere zaken

Binnen de 28 lopende voorfinancieringen zijn een viertal bijzondere zaken te benoemen.

Het gaat hierbij om:

- Kasteel Amerongen
- Huis Doorn
- NH Kerk Leusden
- Kasteel Sypesteyn

Kasteel Amerongen

De provincie Utrecht kent slechts twee museumkastelen, Slot Zuylen en Kasteel Amerongen.

Kasteel Amerongen ligt in een kleine gemeente, Utrechtse Heuvelrug. Een kleine gemeente als deze is niet bij machte zo'n museumkasteel, met landelijke uitstraling en aantrekking van bezoekers, te subsidiëren.

De provincie Utrecht neemt dan ook haar beleidsverantwoordelijkheid als (de enige) subsidieverstrekker van het Kasteel Amerongen. De financiële situatie van de eigenaar, de Stichting Kasteel Amerongen, is dusdanig penibel dat terugvordering niet reëel is en mogelijk exploitatie problemen zou kunnen leiden. Deze financiële situatie is mede veroorzaakt door de noodzaak tot sluiten (vanaf april 2004) in verband met de restauratie, waardoor het Kasteel Amerongen sinds die tijd zonder inkomsten zit.

Voorstel:

Gelet op bovenstaande is het voorstel om de voorfinanciering van € 131.941 om te zetten in een eenmalig subsidie.

Huis Doorn

Het betreft hier een kasteelmuseum onder rijksverantwoordelijkheid. Het Rijk was voornemens de (structurele) subsidie stop te zetten. Dit heeft de afgelopen jaren geleid tot een zeer kritieke (financiële) situatie. Na uitvoerige besprekingen heeft het Rijk uiteindelijk ingestemd in een (verkleinde) voorzetting van deze subsidie. Huis Doorn is hiermee niet uit de financiële zorgen, het (moeten) terugbetalen van de lening van de provincie Utrecht drukt zwaar op de exploitatie.

Het door de provincie aan Huis Doorn voorgefinancierde geld betreft een lening en feitelijk geen voorfinanciering aangezien er geen Brrm-subsidie tegenover staat. De terugvordering is reeds in gang gezet. Een bedrag van € 95.643 is reeds terug ontvangen. De financiële situatie van de eigenaar, de Stichting Huis Doorn, is dusdanig penibel dat terugvordering van het restant aan voorfinanciering niet reëel is en tot exploitatie problemen zou kunnen leiden.

Voorstel:

Gelet op bovenstaande is het voorstel om (het restant) van de voorfinanciering van € 181.512 om te zetten in een eenmalig subsidie.

NH Kerk Leusden

Door de kerk is geen rijkssubsidie ontvangen omdat de restauratie niet in het PRUP 2004-2009 (plus 2010 en 2011) is opgenomen. Onduidelijk is waarom deze restauratie niet is opgenomen in bovengenoemd PRUP, aangezien deze hoog stond in de, door de gemeenteraad van Leusden vastgestelde voorkeurslijst. Restauraties met een lagere prioriteit op deze lijst zijn wel in het PRUP opgenomen. Gelet op bovenstaande lijkt het aannemelijk dat er bij het vaststellen van het PRUP 2004-2009 (plus 2010 en 2011) abusievelijk geen prioriteit aan deze restauratie is gegeven.

Voorstel:

Derhalve is het voorstel om deze voorfinanciering van € 41.781 om te zetten in een eenmalige subsidie.

Kasteel Sypesteyn

Kasteel Sypesteyn bevindt zich in de voormalige gemeente Loosdrecht, nu gemeente Wijdemeren.

Voor de voormalige gemeente Loosdrecht betekende dit tevens een 'verhuizing' van de provincie Utrecht naar de provincie Noord-Holland. De gemeente Wijdemeren heeft een aanvraag ingediend voor het plaatsen van het Kasteel Sypesteyn op het PRUP van Noord-Holland.

Dit verzoek is, tot op heden, niet gehonoreerd.

Voorstel:

Het bedrag dat niet aan subsidie is ontvangen maar waarop wel uitzicht bestond (namelijk op het PRUP van de provincie Utrecht), te weten € 81.573 als eenmalige subsidie toekennen, als blijkt dat de Provincie Noord Holland de aanvraag definitief afwijst. Tot die tijd wordt de vordering van dit bedrag gestaakt.

Conclusie:

De bovengenoemde vier bijzondere zaken betreffen een totaalbedrag van € 436.807.

Voorgesteld wordt dit bedrag van € 436.807 om te zetten in een (eenmalige) subsidie en dit ten laste te laten komen van de bestemmingsreserve.